

Илија ПСАЛТИРОВ

"НОВА" СЛИКА НА ПОЛИТИЧКАТА СЦЕНА

Она што е факт за Република Македонија е тоа дека бројот на регистрирани политички субјекти е "непотребно" голем, имајќи предвид дека најголем дел од гласовите, за време на изборите, ги добиваат големите партии или моќни поединци. Сепак, има уште еден факт, а тоа е дека според пропорционалниот модел малите партии имаат мали или речиси никакви шанси да добијат доволно гласови за да формираат пратеничка група во Собранието. Да ја разгледаме постојната структура на новиот парламентарен состав. Две партии добија само по едно пратеничко место, што наметнува прашање дали има потреба од такви субјекти на политичката сцена? Некои други, похрабри партии, кои исто како и спомнатите две партии, решија самостојно да одат на избори освоија 6, односно 7 пратенички места, што веќе ги прави релативно важни играчи во политичкиот живот на Македонија. Меѓутоа, се поставува прашањето дали има потреба од постоење и на сите оние мали партии, кои покрај двете најголеми македонски партии ВМРО-ДПМНЕ и СДСМ успеаја да влезат во новиот парламентарен состав низ коалициите? Каков квалитет можат да понудат, на пример, партиите во победничката коалиција, кои имаат по еден претставник во истата, кога и самите партии им бројат неколку членови?

За да ви стане појасно што ми е поентата, би сакал да разгледам две ситуации. Една, каде само две партии собираат сè, и друга каде коалициите се клучни за добар резултат. Имено, ако ја анализираме првата ситуација ќе

се констатира дека можеби и немаше да има огромни разлики во резултатот, ако двете најголеми партии одлучеа и сосема сами да настапат на изборите. Дали сите помали партии, кои се дел од победничката, но и од другата коалиција, му ја донесоа победата на ВМРО-ДПМНЕ, односно придонесоа за поголем број на пратеници на СДСМ? Дали, на пример, Партијата на Власите, или Демократски сојуз, или, пак, Либерална партија се толку силни колку што се чини дека се како дел од коалициите на кои им припаѓаат? Ако секоја партија, која е дел од двете големи коалиции самостојно одеше на избори, ќе се случеше ли гласовите да отидеа повторно и во најголем дел кај СДСМ и кај ВМРО-ДПМНЕ? И наместо политичката сцена да се исчисти од таквите непродуктивни партии, за жал, ќе мора да ги слушаме старите познати демагози како ни продаваат памет за тоа како треба да ја градиме државата. Мислев дека младиот иден премиер има доволно храброст да им "заблагодари" на сите оние кои ги прибра во коалицијата и да се испроба сам на избори, зашто немаше да има бројчана разлика, освен што повеќе членови од неговата партија сега ќе беа дел од Собранието, што е суштинска разлика. Вака ќе мора да им угодува на барањата на тие човек-партии во неговата коалиција, зашто сега секој глас му е важен за стабилна влада. А во Собранието влегоа луѓе кои ниту портири не би требало да бидат, а не пратеници во него. Ама, што да се прави кога тоа е "волјата на народот". Гласајќи за една партија, автоматски гласот се дава и за некој кој и не мора да ви е симпатичен, но ете успеал да се протне на

коалиционата листа.

Според сите анализи и бројот на гласови добиени на изборите, во Македонија реално треба да постојат само неколку партии, но сепак заради одредени поединци, ќе мора уште долго да ги слушаме имињата на повеќе таканаречени човек-партии. Е, ама тука има еден друг значаен момент. Доколку оставиме само големите партии да ни ја кројат иднината, се ставаме во една стапица, од која тешко дека ќе излеземе, иако медиумите со години ни наметнуваат дека политичката сцена е црно-бела, односно дека само две партии можат да направат нешто повеќе, иако во минатото не се покажаа како добри практикувачи на власта. Момент е да ја разгледаме и другата ситуација. Што би се случило во Македонија ако, на пример, ниту ВМРО-ДПМНЕ, ниту СДСМ не добијат доволно гласови за формирање влада, односно добијат помалку гласови од некои во моментот наречени мали партии? Замислете дека партиите предводени од еминентни луѓе и луѓе кои сепак нешто значат во Македонија како Стојменов, Марјановиќ и слично, освојеа доволно гласови за да бидат носители на власта. Што би се случило тогаш? Би било навистина интересно наместо "големите лидери" да видиме што знаат и умеат некои од "помалите лидери".

Но, тоа не се случи и приказната доби друг тек. СДСМ направи стратешка грешка кога дозволи во очи на избори да го пушти Муминовски да замине од коалицијата. Каков-таков сепак тој им носеше одредени гласови. Затоа, тоа ја чинеше едно до две пратенички места, кои ги доби ДУИ, зашто Бошњациите влегоа во коалиција со неа.

Уште најмалку две места беа изгубени заради фактот што Стојменов не се најде на соодветна позиција на листите, но и ВМРО-Македонска беше маргинализирана во целост, што беше уште една грешка на СДСМ.

Но, најголема грешка секако е лежерното прифаќање на заминувањето на Петковски, кој им зеде седум места, како и на Поповска, која сепак доби едно место, што покажува дека со сите овие изгубени места СДСМ ќе беше изедначен со ВМРО-ДПМНЕ.

Оттука, може да се заклучи дека можеби Груевски направи добар потег што сепак им даде добри позиции на лидерите на малите партии во неговата коалиција, зашто тоа сепак му донесе успех. За разлика од него, во СДСМ немаше доволно доблест и храброст, освен на ЛДП (иако и Стоилковиќ како претставник на дел од Србите беше одлично позициониран), да им овозможи и на другите партии соодветно да бидат застапени на листите.

Како и да се врти, како и да се "суче", сепак останува фактот дека на Македонија ѝ се потребни повеќе политички партии за да може да се оневозможи монопол на одредни политички структури. Дали постојната политичка слика е нова или е модификувана, оценете сами, но дека нешто недостасува за да биде вистинската, факт е. Инаку, сега не ќе имавме вакво шаренило на политичката, односно партиската сцена. До некои следни избори оставаме да видиме какви прегрупирања нè очекуваат и дали на гласачките листи повторно ќе имаме партии кои се појавуваат само од избори на избори, колку да ги има на листите. Сепак, тоа е плурализмот!